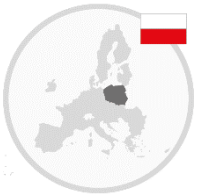
BRIEFING

Wdrażanie „Next Generation EU" (NGEU)
Jak radzą sobie państwa członkowskie?

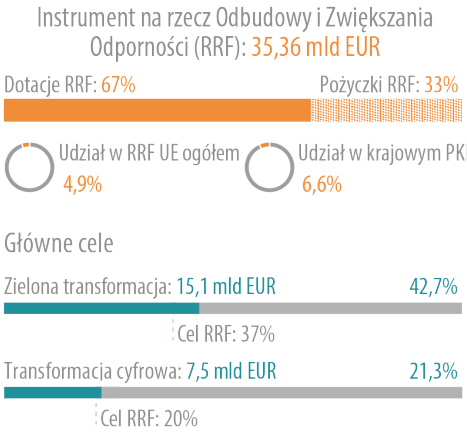
Parlament Europejski

Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności Polski

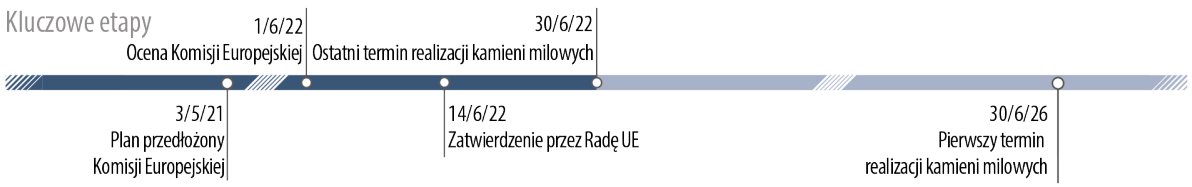
Aktualna sytuacja

ZASOBY OGÓLNE

W ujęciu nominalnym Polska jest czwartym co do wielkości beneficjentem instrumentu na rzecz odbudowy i zwiększania odporności (RRF), po Włoszech, Hiszpanii i Francji[1]. Wsparcie UE dla realizacji polskiego Krajowego Planu Odbudowy – wynosi 35,36 mld EUR i obejmuje 23,85 mld EUR w formie dotacji oraz 11,51 mld EUR w formie pożyczek (jedna trzecia maksymalnej kwoty dostępnych pożyczek)[2]. Całkowita kwota przydziału (dotacje i pożyczki) musi zostać wypłacona Polsce do końca 2026 r.; kwota ta stanowi prawie 5 % całkowitego RRF i w 2019 roku stanowiła 6,6 % produktu krajowego brutto (PKB) kraju (RRF stanowił 5,2 % PKB UE-27 w 2019 r.)[3]. Wsparcie w ramach RRF na mieszkańca dla Polski wynosi łącznie 935 EUR. Po zmianie maksymalnych przydziałów krajowych dokonanej przez Komisję w dniu 30 czerwca 2022 r. bezzwrotny wkład RRF w KPO dla Polski został zmniejszony do 22,53 mld EUR (-5,6 %). Ze względu na późne zatwierdzenie planu Polska nie mogła skorzystać z prefinansowania. Wypłata środków dla Polski - dziewięć transz dotacji i dziewięć transz pożyczek - będzie zależała od postępów w realizacji planu. W szczególności pierwsza transza może zostać wypłacona pod warunkiem wypełnienia zobowiązań dotyczących reformy systemu sądownictwa. Polski KPO obejmuje 50 reform i 54 inwestycje, opracowane w celu rozwiązania zarówno społeczno-gospodarczych konsekwencji pandemii Covid-19, jak i bardziej długotrwałych wyzwań stojących przed krajem. Plan jest silnie skoncentrowany na zielonej transformacji i transformacji cyfrowej. Planowane wydatki na te obszary przekraczają minimalny, obowiązkowy poziom, wynosząc łącznie 42,7 % w przypadku klimatu i 21,3 % w przypadku cyfryzacji. Inne obszary priorytetowe to konkurencyjność gospodarki, ochrona zdrowia, dobrze funkcjonujące instytucje publiczne i system sądownictwa.

Parlament Europejski uczestniczy w międzyinstytucjonalnych forach współpracy i debatach na temat wdrażania RRF oraz kontroluje prace Komisji Europejskiej.

Niniejsze opracowanie jest jednym z serii obejmującej wszystkie państwa członkowskie UE.

EPRS | Biuro Analiz Parlamentu Europejskiego

Autorzy: Magdalena Sapała i Marcin Szczepański
Next Generation EU Monitoring Service, Dyrekcja ds. Analiz dla Posłów

PE 733.665 – wrzesień 2022r.

PL

Wyzwania dla Polski

W ramach tzw. semestru europejskiego Rada przyjmuje zalecenia dla poszczególnych państw członkowskich. Dostarczają one wytycznych w zakresie sposobów zwiększenia zatrudnienia, wzrostu gospodarczego i inwestycji, przy jednoczesnym utrzymaniu stabilnych finansów publicznych. Polski KPO powinien być spójny z odpowiednimi wyzwaniami i priorytetami wskazanymi w zaleceniach dla poszczególnych państw członkowskich na lata 2019 i 2020. W swojej ocenie polskiego KPO, Komisja Europejska dzieli je na sześć szeroko rozumianych kategorii: 1) przejście na gospodarkę o wyższej wartości dodanej; 2) rozwiązanie problemów strukturalnych w zakresie usług społecznych, rynku pracy i systemu edukacji; 3) korzystne otoczenie biznesowe i inwestycyjne; 4) bezpieczne finanse publiczne; 5) zielona transformacja; oraz 6) transformacja cyfrowa.

W 2019 roku Rada zaleciła Polsce podjęcie działań mających na celu poprawę efektywności wydatków publicznych, w tym poprzez reformę systemu budżetowego. Aby zapewnić adekwatność przyszłych świadczeń emerytalnych i stabilność systemu emerytalnego, kraj powinien podnieść efektywny wiek emerytalny i zreformować preferencyjne systemy emerytalne. Zdaniem Rady, bez podjęcia jakichkolwiek działań obecny spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym prawdopodobnie wpłynie na wzrost gospodarczy.

Zalecenia Rady dla poszczególnych państw członkowskich z 2019 roku, jak również raport Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju, podkreśliły potrzebę zwiększenia przez Polskę udziału w rynku pracy, w szczególności kobiet, starszych pracowników i osób niepełnosprawnych. Można to osiągnąć poprzez wdrożenie środków takich jak łatwiejszy dostęp do opieki nad dziećmi i opieki długoterminowej oraz usunięcie przeszkód dla stałych form zatrudnienia. Wysiłki te powinny być uzupełniane przez wspieranie wysokiej jakości kształcenia i podnoszenia kwalifikacji odpowiednich dla danego rynku pracy, z naciskiem na kształcenie dorosłych. Polska odstaje od większości krajów UE pod względem innowacyjności. Aby to zmienić, Rada zaleca zwiększenie inwestycji w innowacje oraz wspieranie instytucji badawczych i ich bliższej współpracy z sektorem prywatnym.

W 2020 roku zalecenia Rady dla poszczególnych państw członkowskich koncentrowały się na zwiększeniu inwestycji przy jednoczesnym prowadzeniu rozważnej polityki budżetowej i zapewnieniu stabilności zadłużenia. W ostatnich dekadach wydatki na ochronę zdrowia pozostają na stosunkowo niskim poziomie i utrzymują się poniżej średniej unijnej. Liczba praktykujących lekarzy i pielęgniarek w stosunku do liczby ludności nadal należy do najniższych w UE, a pracownicy służby zdrowia są nierównomiernie rozmieszczeni w całym kraju. Polska powinna poprawić odporność, dostępność i skuteczność systemu ochrony zdrowia poprzez znaczne zwiększenie inwestycji i przyspieszenie wdrażania usług e-zdrowia.

Aby zaradzić negatywnym skutkom pandemii na rynek pracy, Polska musi w większym stopniu rozwijać elastyczne i skrócone formy pracy. Ponieważ największy wzrost skrajnego ubóstwa zaobserwowano w przypadku osób lub rodzin utrzymujących się z zasiłków, świadczenia społeczne powinny być skuteczniej ukierunkowane, aby zapewnić dotarcie do osób potrzebujących. Według Rady, rząd powinien zwiększyć kompetencje cyfrowe wśród obywateli oraz dalej promować cyfrową transformację przedsiębiorstw i administracji publicznej. Ponieważ polska gospodarka w dużej mierze opiera się na małych i średnich przedsiębiorstwach (MŚP), zaleca się również zapewnienie firmom łatwiejszego dostępu do finansowania i płynności oraz promowanie prywatnych inwestycji w celu wsparcia odbudowy gospodarczej.

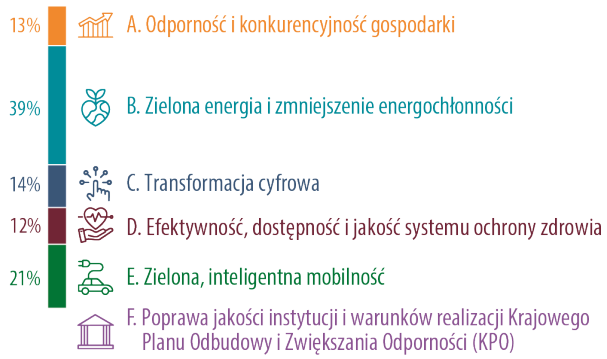
Oba zestawy zaleceń dla poszczególnych państw członkowskich wskazują, że inwestycje publiczne powinny być ukierunkowane na innowacje, ochronę zdrowia oraz transformację cyfrową i energetyczną (w tym niezbędną infrastrukturę), przy jednoczesnym uwzględnieniu różnic regionalnych. Polska gospodarka należy do najmniej niskoemisyjnych w UE. Inwestycje powinny zatem skupić się na czystej i efektywnej produkcji i wykorzystaniu energii oraz zrównoważonym

transporcie, aby umożliwić stopniowe zmniejszenie emisyjności gospodarki, w tym w regionach węglowych.

Ponieważ zarówno stabilne i przewidywalne otoczenie biznesowe, jak i przyjazny klimat inwestycyjny odgrywają kluczową rolę w odbudowie gospodarczej po pandemii, Rada podkreśliła potrzebę ochrony niezawisłości sądów i rozwiania obaw dotyczących praworządności w Polsce. W zaleceniach dla poszczególnych państw członkowskich na lata 2019 i 2020 podkreślono również, że Polska powinna usprawnić konsultacje z partnerami społecznymi i społeczeństwem w trakcie procesu legislacyjnego, ponieważ ich dotychczasowe niewystarczające zaangażowanie wpływa na jakość przepisów oraz stabilność i solidność otoczenia biznesowego.

Cele i struktura planu

Schemat 1 – Podział środków na komponenty KPO

Ogólnym celem KPO dla Polski jest wsparcie odbudowy gospodarczej i społecznej kraju po kryzysie związanym z pandemią Covid-19, zwiększenie konkurencyjności gospodarki oraz podniesienie poziomu życia obywateli. Plan uwzględnia szereg ww. wyzwań określonych w ramach Semestru Europejskiego w latach 2019 i 2020 oraz jest zgodny ze strategią na rzecz odpowiedzialnego rozwoju (z perspektywą do 2030r.) przyjętą przez polski rząd 14 lutego 2017 r.

Polski KPO przewiduje realizację reform (50) i inwestycji (54), ujętych w sześć kluczowych obszarów rozwoju - **komponenty od A do F** (więcej szczegółów w tabeli 1 poniżej).

A. Odporność i konkurencyjność gospodarki. Komponent ten obejmuje szeroki zakres reform (18) i inwestycji (16) mających na celu zbudowanie gospodarki odpornej na kryzys, zwiększenie wydajności i tworzenie wysokiej jakości miejsc pracy. Działania w ramach tego komponentu mają na celu poprawę w obszarach takich jak: stabilność i adekwatność ram fiskalnych; zmniejszenie obciążeń regulacyjnych i administracyjnych mających wpływ na przedsiębiorstwa; ramy prawne dotyczące planowania przestrzennego; konkurencyjność i ochrona producentów i konsumentów w sektorze rolnym; robotyzacja i cyfryzacja przedsiębiorstw; gospodarka o obiegu zamkniętym; wykorzystanie bezzałogowych statków powietrznych; współpraca instytucji naukowych z sektorem przemysłowym; rynek pracy (przygotowanie do zielonej transformacji i transformacji cyfrowej, skuteczne instytucje, dostęp do placówek opieki nad dziećmi i ich jakość, telepraca); gospodarka społeczna; opieka długoterminowa; sektor kultury; przemysły kreatywne. Koszt tego komponentu wynosi 13% całkowitego przydziału środków i będzie finansowany głównie z dotacji.

B. Zielona energia i zmniejszenie energochłonności. Głównymi aspektami, jakie podejmuje ten komponent, są zmniejszenie emisyjności i zanieczyszczenia powietrza. Obejmuje on 13 reform i 16 inwestycji skoncentrowanych na ułatwieniu wdrażania odnawialnych źródeł energii (na przykład poprzez budowę farm wiatrowych i infrastruktury morskiej w Łebie i Ustce); zwiększeniu wykorzystania alternatywnych źródeł energii, takich jak wodór i biogaz; modernizacji instalacji grzewczych i efektywności energetycznej (budynków mieszkalnych, szkół, obiektów aktywności społecznej); neutralizacji zagrożeń i rekultywacji wielkopowierzchniowych obszarów zdegradowanych i obszaru Morza Bałtyckiego; zrównoważonej gospodarce wodnej w rolnictwie i na obszarach wiejskich oraz łagodzeniu skutków zmian klimatu i adaptacji do

nich na obszarach miejskich. Komponent B, na który przeznaczono około 39 % całkowitego budżetu (dotacje i pożyczki), jest największy w polskim KPO.

C. Transformacja cyfrowa. Komponent ten obejmuje pięć reform i siedem inwestycji mających na celu przyspieszenie cyfryzacji kraju. Działania w ramach tego komponentu dotyczą na przykład poprawy dostępu do szybkiego Internetu, rozwoju i konsolidacji e-usług, przyspieszenia i zwiększenia bezpieczeństwa usług cyfrowych w sektorze publicznym i biznesowym, wyposażenia wszystkich szkół w najnowocześniejszy sprzęt multimedialny, zwiększenia bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni oraz zapewnienia szkoleń z zakresu umiejętności cyfrowych. Koszt reform i inwestycji w ramach tego komponentu wynosi 14 % całkowitego przydziału środków i będzie finansowany z dotacji i pożyczek.

D. Efektywność, dostępność i jakość systemu ochrony zdrowia. Pięć reform i sześć inwestycji w ramach tego komponentu dotyczy głównych wyzwań, przed którymi stoi Polska w dziedzinie ochrony zdrowia, w tym opieki długoterminowej. Działania w ramach tego komponentu mają na celu poprawę sytuacji finansowej i zarządzania szpitalami, rozwój ich infrastruktury, przyspieszenie transformacji cyfrowej, zwiększenie liczby personelu medycznego, rozwój badań w dziedzinie nauk medycznych i o zdrowiu oraz zwiększenie produkcji leków i aktywnych składników farmaceutycznych (API) w Polsce. Przydział stanowi 12% kosztów KPO i będzie finansowany zarówno z pożyczek, jak i dotacji.

E. Zielona, inteligentna mobilność. Zmniejszenie emisyjności i ograniczenie zanieczyszczenia powietrza to główne zadania w ramach tego komponentu. Przedmiotowe działania propagują korzystanie ze zrównoważonego, publicznego transportu miejskiego; pojazdy o zerowej emisji; przesunięcie modalne z transportu drogowego na transport kolejowy (poprzez zwiększenie atrakcyjności sektora kolejowego); transport intermodalny; oraz bezpieczeństwo i cyfryzację transportu. Pięć reform i dziewięć inwestycji w ramach tego komponentu będzie finansowanych głównie z dotacji. Komponent ten jest drugim co do wielkości obszarem wydatków w planie (21 % całkowitego przydziału środków).

F. Poprawa jakości instytucji i warunków realizacji Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO). Komponent ten, na który składają się wyłącznie reformy (cztery), ma fundamentalne znaczenie dla realizacji polskiego KPO, ponieważ do momentu wypełnienia zobowiązań zawartych w tych reformach nie można dokonać żadnej płatności w ramach planu. Celem reform jest rozwiązanie długotrwałych problemów związanych z klimatem inwestycyjnym oraz zapewnienie możliwości skutecznego wdrożenia KPO w Polsce. Dotyczą one niektórych aspektów niezależności i bezstronności sądów; sytuacji sędziów, wobec których zapadają orzeczenia Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego w sprawach dyscyplinarnych i dotyczących immunitetu sędziowskiego; konsultacji z partnerami społecznymi w procesie stanowienia prawa; stosowania ocen skutków i procedur przyspieszonych w procesie stanowienia prawa; konsultacji z partnerami społecznymi i zainteresowanymi stronami w sprawie wdrażania KPO; ustanowienia komitetu monitorującego realizację planu; oraz stosowania narzędzia punktowej oceny ryzyka Arachne. Komponent nie jest powiązany z żadnymi kosztami finansowymi.

Zielona transformacja jest kluczowym priorytetem planu. Całkowity wkład w realizację celów związanych ze zmianą klimatu szacuje się na 15,1 mld EUR, co stanowi 42,7 % całkowitych kosztów planu, przekraczając tym samym minimalny poziom 37 % określony w rozporządzeniu (UE) 2021/241 ustanawiającym Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększenia Odporności (RRF) („rozporządzenie ustanawiające RRF"). Jest to zgodne z celem Polski, jakim jest przyspieszenie zmniejszenia emisyjności gospodarki, zgodnie z krajowymi dokumentami strategicznymi, takimi jak Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 oraz polityka energetyczna do 2040 roku. Kluczowe działania znajdują się w komponencie B (Zielona energia i zmniejszenie intensywności energetycznej) i E (Zielona, inteligentna mobilność). Działania skoncentrowane na przeciwdziałaniu zmianie klimatu, będą wspierać efektywność energetyczną, odnawialne źródła energii, zmniejszenie emisyjności, mobilność i zrównoważone wykorzystanie wody.

Polski plan przekracza o 1,3 % minimalny 20-procentowy cel wydatkowy w obszarze transformacji cyfrowej. Wszystkie komponenty - poza komponentem F, który ma specyficzny profil i jest poświęcony reformom polskiego wymiaru sprawiedliwości oraz warunkom realizacji KPO - zostały oznaczone jako przyczyniające się do realizacji tego celu. Na transformację cyfrową przeznaczono niemal cały komponent C (Transformacja cyfrowa), a także jedną czwartą środków z komponentów A (Odporność i konkurencyjność gospodarki) i D (Efektywność, dostępność i jakość systemu ochrony zdrowia). Przedmiotowe reformy i inwestycje dotyczą np. dostępu do szybkiego internetu (w tym sieci 5G); cyfryzacji administracji publicznej, sektora edukacji, rolnictwa, biznesu i ochrony zdrowia; oraz cyberbezpieczeństwa. Ponadto Polska zobowiązała się do udziału w międzynarodowym projekcie dotyczącym infrastruktury chmury obliczeniowej nowej generacji i usług przetwarzania brzegowego.

Równość płci należy do aspektów horyzontalnych, które mają być uwzględniane w KPO. Polski plan zawiera osobny rozdział poświęcony temu zagadnieniu, w którym stwierdza się, że poszanowanie równości płci jest zasadą horyzontalną, gwarantowaną na wszystkich etapach przygotowania i realizacji reform i inwestycji. Chociaż Komisja oszacowała, że około 4,8 % wszystkich środków w polskim KPO koncentruje się na równości płci, to konkretne odniesienia do równości płci i kobiet w kamieniach milowych i celach są rzadkie. Są one obecne głównie w kontekście działań mających na celu podniesienie jakości i dostępności placówek opieki nad dziećmi i opieki długoterminowej, a tym samym poprawę warunków uczestnictwa kobiet w rynku pracy, a także jako jedno z wyzwań do uwzględnienia w związku z funkcjonowaniem polskiego sektora kultury.

Tabela 1 – Przydział środków z RRF dla Polski w podziale na komponenty (mld EUR)

Komponenty i podkomponenty	Dotacje	Pożyczki	Razem	Udział procentowy w całości
A. Odporność i konkurencyjność gospodarki	4,46	0,25	4,71	13,3 %
A1. Ograniczenie wpływu COVID-19 na przedsiębiorstwa i skutków spowodowanego przez niego kryzysu	2,27		2,27	
A2. Rozwój krajowego systemu innowacji: wzmocnienie potencjału innowacyjnego i współpracy przedsiębiorstw z instytutami badawczymi w obszarach kluczowych dla rozwoju gospodarki (cyfryzacja i ekologizacja)	1,27	0,25	1,52	
A3. Edukacja dla nowoczesnej gospodarki: poprawa systemu podnoszenia kwalifikacji, kształcenia i szkolenia zawodowego oraz kształcenia ustawicznego w celu lepszego dostosowania do potrzeb nowoczesnej gospodarki	0,40		0,40	
A4. Zwiększenie dopasowania strukturalnego, efektywności i odporności kryzysowej rynku pracy	0,52		0,52	
B. Zielona energia i zmniejszenie energochłonności	5,69	8,17	13,86	39,2 %
B1. Poprawa efektywności energetycznej gospodarki	3,86	0,30	4,16	
B2. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii i rozwój infrastruktury paliw alternatywnych	1,63	3,45	5,08	
B3. Dostosowanie do zmian klimatycznych i zmniejszenie ich negatywnego wpływu na środowisko	0,20	4,42	4,62	
C. Transformacja cyfrowa	2,79	2,10	4,89	13,8 %
C1. Poprawa dostępu do szybkiego internetu	1,20		1,20	
C2. Rozwój i konsolidacja e-usług, tworzenie warunków do rozwoju technologii cyfrowych dla gospodarki oraz usprawnienie komunikacji między instytucjami publicznymi, obywatelami i przedsiębiorstwami	0,42	1,40	1,82	
C3. Zwiększanie umiejętności cyfrowych i cyfryzacja sektora edukacji	0,73	0,70	1,43	
C4. Zwiększenie bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni, zapewnienie i cyfryzacja bezpiecznej infrastruktury przetwarzania danych	0,44		0,44	
D. Efektywność, dostępność i jakość systemu ochrony zdrowia	4,09	0,29	4,38	12,4 %
D1. Poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia, w szczególności w sektorze szpitalnym, jego dostępności i jakości świadczeń zdrowotnych, w tym poprzez szersze wykorzystanie systemów cyfrowych	3,12	0,15	3,27	
D2. Zwiększenie liczebności kadry medycznej oraz wzmocnienie potencjału uczelni medycznych i podmiotów leczniczych zajmujących się kształceniem personelu medycznego	0,70		0,70	
D3. Wspieranie badań naukowych i sektora farmaceutycznego w celu wzmocnienia odporności systemu ochrony zdrowia	0,27	0,14	0,41	
E. Zielona, inteligentna mobilność	6,81	0,70	7,51	21,3 %
E1. Zwiększenie udziału transportu zero- i niskoemisyjnego oraz zmniejszenie negatywnego wpływu transportu na środowisko	2,24	0,20	2,44	
E2. Zwiększenie dostępności i cyfryzacji transportu oraz jego bezpieczeństwa i ochrony	4,57	0,50	5,07	
F. Poprawa jakości instytucji i warunków realizacji Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO)	-	0	0	0 %
17. Wzmocnienie niezależności i bezstronności sądów oraz poprawa sytuacji sędziów objętych orzeczeniami Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego RP				
18. Zwiększenie zakresu konsultacji z partnerami społecznymi i stosowania ocen skutków oraz ograniczenie stosowania procedur przyspieszonych w procesie stanowienia prawa				
19. Zapewnienie odpowiednich konsultacji z partnerami społecznymi i interesariuszami oraz zastosowanie narzędzia punktowej oceny ryzyka Arachne przy wdrażaniu planu				
Razem	**23,84**	**11,51**	**35,35**	**100 %**

Źródło danych: KPO Polski (Krajowy Plan Odbudowy), czerwiec 2022. Wszelkie rozbieżności wynikają z zastosowania zaokrągleń.

Reformy

Polski KPO obejmuje spójny zestaw 50 reform, mierzonych za pomocą 106 kamieni milowych i wartości docelowych określonych w załączniku do decyzji wykonawczej Rady w sprawie zatwierdzenia oceny polskiego planu. Większość reform (18) jest związana z komponentem A (Odporność i konkurencyjność gospodarki) i obejmuje poprawę klimatu inwestycyjnego i potencjału innowacyjnego, a także reformę systemu fiskalnego i planowania przestrzennego. Jednak reformy w ramach komponentu F (Poprawa jakości instytucji i warunków realizacji KPO) stanowią największe wyzwanie i są kluczowe dla uruchomienia pierwszej płatności w ramach polskiego planu.

Tabela 2 – Przykłady reform w ramach polskiego KPO

	Komponent A	Komponent B	Komponent C	Komponent D	Komponent E	Komponent F
Liczba reform	18	13	5	5	5	4
Przykłady reform w podziale na komponenty	Zmniejszenie obciążeń administracyjnych i regulacyjnych wpływających na działalność gospodarczą w Polsce Tworzenie warunków do przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym …	Poprawa warunków rozwoju technologii wodorowych i innych gazów zdekarbonizowanych Ułatwienie przedsiębiorstwom energetycznym realizacji obowiązku oszczędzania energii …	Zwiększenie skali zastosowań technologii cyfrowych w sferze publicznej, gospodarce i społeczeństwie Zwiększenie poziomu dostępności i wykorzystania nowoczesnej komunikacji przewodowej i bezprzewodowej dla potrzeb społecznych i gospodarczych …	Stworzenie odpowiednich warunków dla zwiększenia liczby personelu medycznego Stworzenie korzystnych warunków dla rozwoju sektora produkcji leków i wyrobów medycznych …	Zwiększenie wykorzystania transportu przyjaznego środowisku Zwiększenie bezpieczeństwa transportu …	Reforma wzmacniająca niezależność i bezstronność sądów Poprawa procesu tworzenia prawa …
Przykłady działań	Przyjęcie dwóch pakietów legislacyjnych: „Tarcza prawna" i „Ustawa o Polskiej Strefie Inwestycji" Przyjęcie nowych przepisów umożliwiających handel wybranymi surowcami wtórnymi	Wejście w życie ustawy określającej zasady dotyczące wykorzystania wodoru Wejście w życie rozporządzenia wykonawczego do ustawy o efektywności energetycznej	Wejście w życie nowelizacji ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne Nowy akt prawny likwidujący bariery we wdrażaniu sieci 5G przez branże wertykalne	Zmiany w ustawie o szkolnictwie wyższym i nauce oraz o zawodach lekarza i lekarza dentysty Wejście w życie ram prawnych dotyczących zwiększenia produkcji leków i aktywnych substancji farmaceutycznych (API)	Wprowadzenie działań wspierających opracowanie i wdrożenie planów zrównoważonej mobilności miejskiej (SUMP) Wejście w życie aktów prawnych promujących bezpieczeństwo ruchu drogowego (np. dotyczących pierwszeństwa dla pieszych na przejściach, minimalnej odległość między pojazdami)	Wejście w życie reformy zwiększającej niezależność i bezstronność sądów Wejście w życie zmian w regulaminach Sejmu, Senatu i Rady Ministrów

Źródło danych: Decyzja wykonawcza Rady w sprawie zatwierdzenia oceny KPO Polski (Załącznik).

Inwestycje

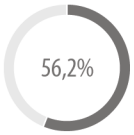
Inwestycje w ramach polskiego KPO stanowią uzupełnienie działań w ramach funduszy spójności UE w okresie programowania 2021-2027 (76,5 mld EUR). Łącznie te dwa źródła unijnego wsparcia zasilą polską gospodarkę kwotą około 110 mld euro. KPO obejmuje 54 inwestycje powiązane ze 177 kamieniami milowymi i celami. Pod względem finansowym największe inwestycje są realizowane w

ramach komponentu B (Zielona energia i zmniejszenie energochłonności). Łączna suma środków w komponencie wynosi 13,9 mld EUR, co stanowi 39,2 % wsparcia dla planu. Komponent ten jest w większości finansowany z pożyczek (8,2 mld EUR). Na czele listy inwestycji indywidualnych znajdują się inwestycje w morskie farmy wiatrowe (3,3 mld EUR w postaci pożyczek) oraz w wymianę źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych (3,2 mld EUR w postaci dotacji). Łącznie te dwie inwestycje stanowią około 18% planu. Żadna z inwestycji nie jest finansowana zarówno z pożyczek, jak i dotacji.

Tabela 3 – Przykłady działań inwestycyjnych w ramach polskiego KPO w podziale na komponenty

	Komponent A	Komponent B	Komponent C	Komponent D	Komponent E
Przydział **mld EUR**	4,70	13,87	4,90	4,38	7,52
Liczba inwestycji	16	16	7	6	9
Przykłady inwestycji	Rozwój potencjału badawczego Nowoczesne szkolenia zawodowe, szkolnictwo wyższe i kształcenie ustawiczne …	Wymiana źródeł ciepła i poprawa efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych Budowa infrastruktury terminala offshore …	Podnoszenie e-kompetencji Wzmocnienie potencjału inwestycji komercyjnych w nowoczesne sieci komunikacji elektronicznej …	Zwiększenie limitów przyjęć na studia medyczne Rozwój opieki długoterminowej poprzez modernizację infrastruktury podmiotów leczniczych na poziomie powiatu …	Zero- i niskoemisyjny transport zbiorowy (autobusy) Inwestycje w transport kolejowy …
Przykłady działań	Budowa i modernizacja 18 laboratoriów W branżowych centrach umiejętności zostanie przeszkolonych 6000 osób	250 000 zainstalowanych źródeł ciepła spełniających zasadę „nie czyń poważnych szkód” (DNSH) Zakończenie budowy dwóch terminali usługowych offshore (Ustka i Łeba)	Co najmniej 190 000 osób ukończy szkolenia mające na celu nabycie lub rozwinięcie kompetencji cyfrowych Na obszarach wiejskich zostanie rozmieszczonych co najmniej 4 200 stacji bazowych świadczących usługi 5G	25 400 studentów kierunku lekarskiego będzie objętych stypendium, dofinansowaniem studiów lub mentoringiem Realizacja co najmniej 50 projektów mających na celu rozwój opieki długoterminowej i geriatrycznej w szpitalach powiatowych	1 738 nowych zeroemisyjnych i niskoemisyjnych autobusów Modernizacja 478 km linii kolejowych, w tym 300 km z zachowaniem standardów transeuropejskiej sieci transportowej (TEN-T)

Dziesięć największych inwestycji

Udział w całości krajowego RRF

B2.3.1 Budowa morskich farm wiatrowych (B)	3,25	mld EUR
B1.1.2 Wymiana źródeł ciepła i poprawa efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych (B)	3,20	
B3.4.1 Inwestycje na rzecz j zielonej transformacji miast (B)	2,80	
E2.1.1 Linie kolejowe (E)	2,40	
D1.1.1 Rozwój i modernizacja infrastruktury centrów opieki wysokospecjalistycznej i innych (D)	2,12	
C1.2.1 Wzmocnienie potencjału komercyjnych inwestycji w nowoczesne sieci łączności elektronicznej (C)	1,40	
A1.4.1. Inwestycje na rzecz dywersyfikacji i skracania łańcucha dostaw produktów rolnych i spożywczych oraz budowy odporności podmiotów uczestniczących w łańcuchu (A)	1,27	
C1.1.1 Zapewnienie dostępu do bardzo szybkiego internetu na obszarach białych plam (C)	1,20	
E1.1.2 Zero i niskoemisyjny transport zbiorowy (autobusy) (E)	1,13	
E1.1.1 Wsparcie dla gospodarki niskoemisyjnej (E)	1,11	

Zarządzanie

Według oceny Komisji Polska stworzyła kompleksowy system kontroli, monitorowania i realizacji KPO, który składa się z dwóch poziomów: kontroli administracyjnych przeprowadzanych przez instytucje odpowiedzialne za realizację reform i inwestycji oraz audytów przeprowadzanych przez krajowe i regionalne organy kontroli.

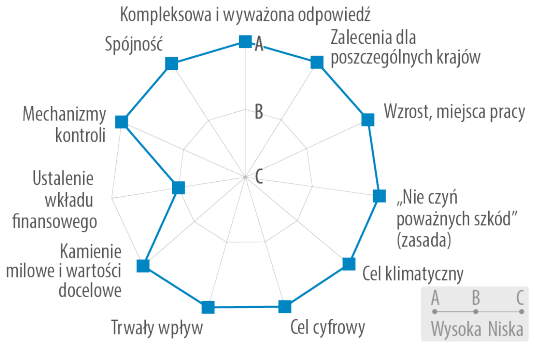
Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej jest centralnym organem koordynującym odpowiedzialnym zawdrażanie, monitorowanie i sprawozdawczość. Do jego zadań należy również przygotowywanie wniosków o płatność oraz innych wniosków, deklaracji zarządczych i podsumowań audytu. Ministerstwo jest jedynym punktem kontaktowym dla Komisji. Instytucje odpowiedzialne za operacyjną realizację planu będą przeprowadzać kontrole administracyjne, oceniać zgodność z prawem unijnym i krajowym oraz monitorować postępy w osiąganiu określonych kamieni milowych i celów.

Audyty będzie przeprowadzać Krajowa Administracja Skarbowa, w szczególności Departament Audytu Środków Publicznych w Ministerstwie Finansów oraz 16 regionalnych izb administracji skarbowej. Obejmą one wiele poziomów: organ koordynujący, organizacje odpowiedzialne za reformy i inwestycje, inne organy wspierające realizację oraz odbiorców końcowych. Audyty będą weryfikować prawidłowość realizacji reform i inwestycji, stan realizacji określonych kamieni milowych i wartości docelowych oraz skuteczność mechanizmów wprowadzonych w celu zapobiegania nadużyciom finansowym i konfliktom interesów. Będą one miały na celu wykrycie i skorygowanie poważnych nieprawidłowości oraz wykrycie obszarów, w których istnieje ryzyko podwójnego finansowania. Wreszcie, audyty zbadają bezpieczeństwo systemu informatycznego wykorzystywanego do realizacji KPO.

W ramach kamienia milowego F3.1 „Poprawa warunków realizacji KPO", Polska jest zobowiązana do powołania komitetu monitorującego składającego się z interesariuszy i partnerów społecznych (do 30 czerwca 2022 r.). Realizacja tego zadania została jednak opóźniona, gdyż akt prawny powołujący komisję został opublikowany dopiero 4 sierpnia 2022 r. Według doniesień prasowych, inauguracyjne posiedzenie komisji ma się odbyć pod koniec września 2022 r.

Ocena Komisji

Rysunek 2 - Oceny Komisji według kryteriów

Źródło danych: Komisja Europejska, SWD(2022) 161.

1 czerwca 2022 r. Komisja pozytywnie oceniła polski KPO, proponując jego zatwierdzenie przez Radę. W przypadku 10 z 11 kryteriów oceny określonych w rozporządzeniu w sprawie RRF (załącznik V) Komisja przyznała planowi najwyższą możliwą ocenę (A). Podobnie jak w przypadku wszystkich innych państw członkowskich, kryterium nr 9 (kalkulacja kosztów) otrzymało ocenę B (średnia).

Zgodnie z kryterium nr 1 Komisja stwierdza, że plan stanowi w dużej mierze kompleksową i odpowiednio wyważoną odpowiedź zarówno na skutki pandemii wirusa Covid-19, jak i na kluczowe wyzwania strukturalne i gospodarcze stojące przed Polską, przyczyniając się odpowiednio do realizacji wszystkich sześciu filarów, o których mowa w Art. 3 rozporządzenia ustanawiającego RRF[4]. KPO przewiduje proporcjonalny zestaw reform i inwestycji. Nakreśla on strategię promowania bardziej konkurencyjnej i odpornej gospodarki, wspierania wzrostu gospodarczego zgodnie z priorytetami UE w zakresie klimatu i technologii cyfrowych oraz poprawy jakości życia w Polsce, w szczególności

poprzez inwestycje w odnawialne źródła energii i efektywność energetyczną, zrównoważoną mobilność, ochronę zdrowia, technologie cyfrowe oraz badania i innowacje. Komisja uważa, że wzajemnie uzupełniające się reformy i inwestycje pomagają w skutecznym rozwiązywaniu znacznej części wyzwań gospodarczych i społecznych przedstawionych w zaleceniach dla Polski na lata 2019 i 2020 (kryterium nr 2). Wyjątkiem są długoterminowe wyzwania związane z rynkiem pracy i stabilnością finansów publicznych, które są uwzględnione w mniejszym stopniu.

Komisja szacuje, że KPO wraz z innymi środkami w ramach unijnego instrumentu na rzecz odbudowy gospodarczej (Next Generation EU, NGEU) może doprowadzić do wzrostu PKB Polski o 1,1 % do 1,8 % do 2026 r., bez uwzględnienia ewentualnego pozytywnego wpływu reform strukturalnych (kryterium nr 3).

Zgodnie z oceną, oczekuje się, że żadne z działań nie jest niezgodne z zasadą „nie czyń poważnych szkód" (DNSH) (kryterium nr 4). Na działania związane z celami klimatycznymi plan przeznacza 42,7 % całkowitego przydziału, co przekracza minimalny cel klimatyczny 37 % określony w rozporządzeniu ustanawiającym RRF (kryterium nr 5).

Działania wspierające cele cyfrowe, stanowiące 21,3 % całkowitego przydziału środków w ramach KPO, przekraczają minimalny próg 20 % wymagany przez rozporządzenie ustanawiające RRF (kryterium nr 6). Oczekuje się, że polski KPO będzie miał trwały wpływ na wiele obszarów polityki cyfrowej, a także na administrację i instytucje publiczne (kryterium nr 7). Głównymi przewidywanymi skutkami będą zmniejszenie emisyjności gospodarki, poprawa systemu ochrony zdrowia oraz zwiększenie aktywności zawodowej. W ocenie stwierdzono również, że rozwiązania dotyczące monitorowania postępów i celów są odpowiednie (kryterium nr 8).

Komisja stwierdza, że Polska przedstawiła kalkulacje kosztów dla wszystkich rodzajów działań w ramach KPO, stosując jasną i zrozumiałą metodologię. Jednak w niektórych przypadkach informacje są mało szczegółowe, co jest powodem przyznania przez Komisję oceny średniej dla kryterium nr 9.

W ocenie stwierdza się, że mechanizmy kontroli przewidziane w planie są odpowiednie (kryterium nr 10). Ponieważ jednak warunkiem funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej jest skuteczna ochrona sędziów, Komisja wyznaczyła kamienie milowe związane z niezależnością i bezstronnością sądów, a także z poprawą sytuacji sędziów objętych orzeczeniami Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego. Polska powinna zrealizować te kamienie milowe przed złożeniem pierwszego wniosku o płatność, a żadna kwota nie może zostać wypłacona przed ich realizacją.

Decyzja Rady i prefinansowanie

Polska jako jedno z pierwszych państw członkowskich UE złożyła KPO (3 maja 2021); jednak Komisja Europejska zatwierdziła plan dopiero 1 czerwca 2022[5]. Opóźnienie wynikało z trudności w osiągnięciu porozumienia co do treści polskiego planu w zakresie niezależności sądownictwa. W swojej ocenie Komisja wskazała, że plan zawiera wystarczające zobowiązania przełożone na kamienie milowe dotyczące kompleksowej reformy systemu odpowiedzialności dyscyplinarnej mającego zastosowanie do polskich sędziów, co ma szczególne znaczenie dla poprawy klimatu inwestycyjnego i stworzenia warunków dla skutecznej realizacji KPO. Ponadto Komisja podkreśliła, że Polska musi wykazać, że te kamienie milowe zostały zrealizowane, zanim będzie można dokonać jakiejkolwiek wypłaty w ramach RRF. Dnia 14 czerwca 2022, na podstawie akceptacji ze strony Komisji, Rada przyjęła decyzję wykonawczą w sprawie zatwierdzenia polskiego KPO, formalnie rozpoczynając realizację planu[6].

Rada potwierdza, że w okresie obowiązywania planu Polska ma otrzymać 35,36 mld EUR (według aktualnego kursu, w zaokrągleniu), z czego 23,85 mld EUR w formie dotacji i 11,51 mld EUR w formie pożyczek. Dotacje składają się z dwóch części: stałego przydziału o wartości 20,27 mld EUR, który należy rozdysponować do 31 grudnia 2022 r., oraz tymczasowego przydziału o wartości 3,58 mld EUR, który należy rozdysponować do 31 grudnia 2023 r. W czerwcu 2022 r., na podstawie odpowiednich przepisów rozporządzenia ustanawiającego RRF (art. 11 ust. 2) oraz stosownie do

rozwoju sytuacji gospodarczej, Komisja ponownie obliczyła ostateczną kwotę. Ze względu na lepsze niż oczekiwano wyniki makroekonomiczne w latach 2020 i 2021, całkowity przydział dla Polski zmniejszy się o około 1,3 mld EUR (granty). Ze względu na późne zatwierdzenie planu, Polska nie ma już możliwości wnioskowania o prefinansowanie; mogłoby ono zostać przyznane tylko wtedy, gdyby Rada zatwierdziła plan przed końcem 2021 r.

Przed złożeniem pierwszego wniosku o płatność Polska i Komisja Europejska muszą uzgodnić i podpisać umowy o finansowanie i pożyczki, a także ustalenia operacyjne (art. 15 i 23 rozporządzenia ustanawiającego RRF). Przydział dla Polski jest podzielony na dziewięć transz dotacji i pożyczek, które muszą być wypłacone najpóźniej do końca 2026 roku. Wypłaty będą uzależnione od osiągnięcia kamieni milowych i wartości docelowych określonych w załączniku do decyzji wykonawczej.

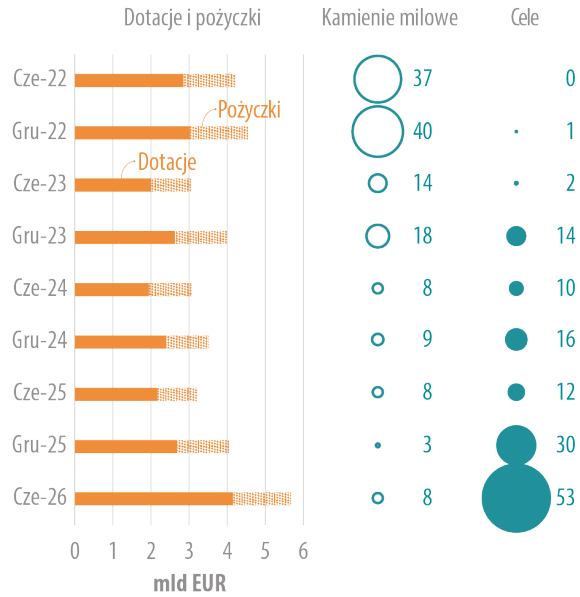
Parlament Europejski

Po wybuchu pandemii Parlament Europejski był głównym orędownikiem uruchomienia wspólnego unijnego instrumentu na rzecz odbudowy gospodarczej i jako współustawodawca, wraz z Radą ustanowił RRF. Na podstawie rozporządzenia ustanawiającego RRF oraz porozumienia międzyinstytucjonalnego (IIA) w sprawie kwestii budżetowych Parlament może kontrolować prace Komisji w zakresie oceny planów krajowych.

Konferencja Przewodniczących Parlamentu Europejskiego powołała stałą grupę roboczą ds. kontroli RRF, w skład której wchodzą członkowie Komisji Budżetowej (BUDG) oraz Komisji Gospodarcza i Monetarna (ECON). Ponadto co dwa miesiące odbywa się tzw. dialog Parlamentu z przedstawicielami Komisji Europejskiej na temat instrumentu odbudowy i zwiększania odporności. Oprócz tego, porozumienie międzyinstytucjonalne przewiduje międzyinstytucjonalne posiedzenia Parlamentu, Rady i Komisji dotyczące wdrażania Next Generation EU (NGEU). Posiedzenia te odbywają się przy drzwiach zamkniętych co najmniej trzy razy w roku. Za pomocą procedury udzielania absolutorium Parlament zapewnia również demokratyczną kontrolę nad sposobem wydatkowania środków w ramach NGEU.

Parlament wielokrotnie omawiał zatwierdzenie polskiego KPO, zwłaszcza w kontekście pogarszającej się sytuacji w zakresie praworządności w kraju. 9 czerwca 2022r. europosłowie przyjęli zdecydowaną większością głosów rezolucję krytykującą Komisję Europejską za zatwierdzenie planu i wzywającą Radę do niezatwierdzania go do czasu spełnienia wszystkich warunków.

Rysunek 3 - Orientacyjny harmonogram wypłaty transz

Kamienie milowe i cele

Wypłaty w ramach RRF są uzależnione od wyników i będą odzwierciedlać postępy w realizacji kamieni milowych (cele jakościowe) i wartości docelowych (cele ilościowe). Ogólnie rzecz biorąc, polski plan składa się z 145 kamieni milowych i 138 wartości docelowych. Rysunek 3 pokazuje, że kamienie milowe są bardziej skoncentrowane w pierwszych transzach, a cele w ostatnich.

Ponadto transze nie są równe. Największa transza dotacji przewidziana jest na koniec okresu realizacji planu. Natomiast wypłaty pożyczek są rozłożone bardziej

równomiernie. Pierwsza transza - 2,85 mld EUR w postaci bezzwrotnego wsparcia (dotacje) oraz 1,37 mld EUR w postaci pożyczek - jest związana z realizacją 37 kamieni milowych. Obejmują one reformę sądownictwa,[7] reformę ram fiskalnych, zmniejszenie obciążeń regulacyjnych i administracyjnych dla przedsiębiorstw i obywateli, wzmocnienie współpracy między instytucjami naukowymi i sektorem przemysłowym oraz wdrożenie systemu Arachne służącego do gromadzenia danych o beneficjentach funduszy.

Opinie polskich interesariuszy

Główni przedstawiciele społeczeństwa obywatelskiego podkreślili we wspólnym oświadczeniu, że nie konsultowano się z nimi w fazie przygotowawczej planu. Wskazali również na brak informacji, czy przy opracowywaniu planu uwzględniono opinie uzyskane podczas wysłuchań publicznych z udziałem społeczeństwa obywatelskiego, władz lokalnych, pracodawców, pracowników i obywateli.

Po zatwierdzeniu KPO przez Komisję, Konfederacja Lewiatan wyraziła opinię, że prace przygotowawcze nie zostały skoordynowane z prowadzonymi równolegle pracami nad umową partnerską w sprawie funduszy unijnych na lata 2021-2027. Prezydent Konfederacji Maciej Witucki przekonywał, że rząd wybrał reformy przypadkowo, a te, które dotyczą odporności i konkurencyjności gospodarki, nie gwarantują rezultatów, które przyniosą znaczącą poprawę i zaspokoją potrzeby biznesu i rynku pracy. Zaapelował też o bardziej szczegółowy opis przewidywanych efektów reform, podkreślając, że reformy zostały wybrane bez udziału partnerów społecznych i przedsiębiorców.

Największy polski związek zawodowy Solidarność uważa, że RRF i KPO są ważnymi narzędziami służącymi - w krótszej perspektywie - do rozwiązania problemu skutków pandemii oraz - w dłuższej perspektywie - do zwiększenia odporności polskiej gospodarki. Związek zawodowy zauważa jednak, że plan nie zawiera działań, które prowadziłyby do realnej poprawy udziału kobiet w rynku pracy. Wzywa do większej jasności co do działań wspierających kompetencje cyfrowe pracowników MŚP. Ponadto podkreśla, że w planie nie przewidziano konkretnych działań wspierających zawody niemedyczne, które zapewniają opiekę nad chorymi lub osobami niesamodzielnymi wymagającymi opieki długoterminowej.

Zdaniem Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP) w ramach KPO nie oferuje się środków finansowych, które byłyby ukierunkowane na wsparcie ogólnego rozwoju sektora edukacji, opartego na postępie w nauce i technice. Proponowane wsparcie ma charakter selektywny i sektorowy.

Organizacje ekologiczne uznają KPO za straconą szansę na przekształcenie Polski w gospodarkę neutralną klimatycznie. Są rozczarowane, że plan będzie wspierał inwestycje w infrastrukturę gazową, a także, że nie przewidziano wystarczających środków na poprawę efektywności energetycznej budynków i promocję ekologicznych systemów grzewczych.

Stowarzyszenie Sędziów Polskich Iustitia stwierdziło, że spełnienie kryteriów do uruchomienia środków w ramach RRF jest możliwe dopiero po unieważnieniu decyzji kontrowersyjnych organów sądowych powołanych przez rząd. Ponadto w sierpniu 2022 r. cztery główne europejskie organizacje sędziów złożyły pozew przeciwko Radzie UE do Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości (ETS), argumentując, że kamienie milowe „nie spełniają wymogów koniecznych do zapewnienia skutecznej ochrony niezależności sędziów i sądownictwa oraz lekceważą orzeczenia TSUE w tej sprawie".

Ośrodek analityczny Klubu Jagiellońskiego ocenił, że KPO trafnie identyfikuje wieloaspektowe wyzwania rozwojowe, przed którymi stoi Polska; kompleksowo obrazuje problemy w poszczególnych obszarach. Jednak zdaniem ośrodka plan zbytnio skupia się na wskaźnikach ilościowych, w przeciwieństwie do pożądanych efektów reform. Ośrodek proponuje dodanie siódmego obszaru wymagającego wsparcia, a mianowicie reform instytucjonalnych mających na

celu poprawę zarządzania i działania instytucji publicznych w czasie niespodziewanych i głębokich kryzysów, takich jak pandemia.

Wreszcie, jak wynika z sondażu przeprowadzonego w sierpniu 2022 r., 42 % polskich obywateli obarcza rząd odpowiedzialnością za opóźnienia w uzyskaniu finansowania w ramach RRF. Kolejne 13 % obywateli wskazuje na odpowiedzialność polskiego premiera Mateusza Morawieckiego, 19 % obwinia instytucje UE, a 10 % partie opozycyjne.

DODATKOWE ANALIZY PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

D'Alfonso A., Next Generation EU: A European instrument to counter the impact of the coronavirus pandemic, EPRS, lipiec 2020.

D'Alfonso A. i in., Economic and Budgetary Outlook for the European Union 2022, EPRS, styczeń 2022.

Karaboytcheva M., Recovery and Resilience Facility, EPRS, marzec 2021.

Sapala M., Gender equality in the Recovery and Resilience Facility, EPRS, kwiecień, 2022.

Sapala M., Thomassen N., Recovery plan for Europe: State of play, EPRS, wrzesień 2021.

National Recovery and Resilience Plans: Latest state of play strona internetowa, EPRS.

EU recovery instrument, infografika, EPRS.

Recovery and Resilience Plans – An overview, Economic Governance Support Unit, Parlament Europejski, czerwiec 2021.

INNE ŹRÓDŁA

European Statistical Recovery Dashboard strona internetowa, Eurostat.

Recovery and Resilience Scoreboard strona internetowa, Komisja Europejska.

PRZYPISY KOŃCOWE

1 Grafiki i tabele w niniejszym opracowaniu opierają się na danych zawartych w polskim KPO (wersja z czerwca 2022r.), ocenie Komisji oraz na decyzji wykonawczej Rady UE wraz załącznikiem (przed ostateczną weryfikacją maksymalnych przydziałów dla poszczególnych państw przeprowadzoną przez Komisję w dniu 30 czerwca 2022 r.). Wykorzystane dane są zgodne z ich źródłem w momencie ich pozyskania; ponadto mogą występować rozbieżności między danymi pochodzącymi z różnych źródeł.

2 Jak określono w decyzji wykonawczej Rady, szacunkowy koszt planu wynosi 160 967 579 300 PLN, co stanowi 35 363 500 000 EUR na podstawie referencyjnego kursu wymiany EUR-PLN Europejskiego Banku Centralnego z dnia 3 maja 2021 r.

3 Wszystkie dane liczbowe w tym opracowaniu pochodzą z planu zatwierdzonego przez Radę w dniu 14 czerwca 2022 i nie uwzględniają aktualizacji maksymalnego wkładu finansowego, którą Komisja Europejska przeprowadziła 30 czerwca 2022.

4 Te obszary polityki to: zielona transformacja; transformacja cyfrowa; spójność gospodarcza, produktywność i konkurencyjność; spójność społeczna i terytorialna; ochrona zdrowia, odporność gospodarcza, społeczna i instytucjonalna; oraz polityka na rzecz przyszłych pokoleń.

5 Według doniesień Financial Times, komisarze Margrethe Vestager i Frans Timmermans głosowali przeciwko decyzji (zob. artykuł "Poland closer to EU aid as Brussels backs recovery plan despite doubts", *Financial Times*, 1 czerwca 2022 r.).

6 Zob. "Four European organisations of judges sue EU Council for disregarding EU Court's judgments on decision to unblock funds to Poland", komunikat prasowy Międzynarodowego Stowarzyszenia Sędziów, 28 sierpnia, 2022 r.

7 Zob. też wystąpienie przewodniczącej Ursuli von der Leyen na sesji plenarnej Parlamentu Europejskiego, Strasburg, 7 czerwca 2022 r.

INFORMACJA O ZRZECZENIU SIĘ ODPOWIEDZIALNOŚCI I PRAWACH AUTORSKICH

Niniejszy dokument został przygotowany i skierowany do europosłów i pracowników Parlamentu Europejskiego jako materiał pomocniczy w pracy parlamentarnej. Za treść dokumentu odpowiadają wyłącznie jego autorzy, a wszelkie opinie w nim wyrażone nie powinny być traktowane jako oficjalne stanowisko Parlamentu.

Zezwala się na powielanie i tłumaczenie do celów niekomercyjnych pod warunkiem podania źródła oraz uprzedniego powiadomienia i przesłania kopii Parlamentowi Europejskiemu.

© Unia Europejska, 2022.

eprs@ep.europa.eu (kontakt)

www.eprs.ep.parl.union.eu (intranet)

www.europarl.europa.eu/thinktank (internet)

http://epthinktank.eu (blog)

Pierwsze wydanie. Instrukcje dotyczące „realizacji NGEU" są aktualizowane na kluczowych etapach w trakcie cyklu życia planów.